

Sygn. akt

III AUa 1001/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **17 lutego 2016 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **17 lutego 2016 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **B. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **1 września 2015 r.** sygn. akt **IV U 1051/15**

oddala apelację

Sygn. akt III AUa 1001/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 czerwca 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział w J., na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, odmówił wnioskodawczyni B. K. przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wyjaśnił, że wnioskodawczyni z wymaganego ustawą piętnastoletniego stażu pracy w warunkach szczególnych, wykazała jedynie 14 lat, 8 miesięcy i 17 dni. Do wskazanego okresu Zakład uwzględnił zatrudnienie w Firmie (...) Spółka Akcyjna od 24 lipca 1978 r. do 31 sierpnia 1978 r. i od 1 września 1978 r. do 30 kwietnia 1980 r. oraz w (...) od 24 listopada 1981 r. do 10 lutego 1992 r., od 16 czerwca 1992 r. do 11 lipca 1992 r., od 1 lipca 1995 r. do 10 listopada 1998 r. z wyłączeniem okresów nieskładkowych, jak również okres zasiłku macierzyńskiego.

Skarżąc powyższą decyzję odwołaniem B. K. wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury wyjaśniając, że wbrew ustaleniom organu rentowego wykazała co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a nie uwzględnienie do tego zatrudnienia okresu przebywania na urlopie chorobowym jest błędne.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zaprezentowane w treści zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z 1 września 2015 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni B. K. prawo do emerytury od 29 maja 2015 r., stwierdzając brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, iż B. K. (ur. (...)) 29 maja 2015 roku złożyła w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wskazała, że jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego i że wnosi o przekazanie środków na rzecz budżetu państwa. Do wniosku przedłożyła dokumenty dotyczące okresów składkowych i nieskładkowych, w tym świadectwo pracy wydane 2 maja 1980 roku przez (...) Zakłady (...) w D., potwierdzające okres zatrudnienia od 24 lipca 1978 roku do 30 kwietnia 1980 roku, który został potwierdzony w kolejnym świadectwie pracy wydanym 13 maja 2015 roku, zawierającym adnotację o wykonywaniu pracy wulkanizatora opon, konfeksjonera opon z gumy i tworzyw sztucznych, operatora prasy. Okres tego zatrudnienia przypadający od 1 września 1978 roku do 30 kwietnia 1980 roku został zakwalifikowany przez zakład pracy, jako zatrudnienie w warunkach szczególnych, i na tę okoliczność zostało wydane wnioskodawczyni świadectwo pracy w warunkach szczególnych potwierdzające, że w wymienionym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów, produkcji sadzy, na stanowisku operator pras wymienionym w wykazie A, dziele IV, pozycja 21, punkt 15 wykazu stanowiącego załącznik numer 4 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. Również poprzedzający ten okres wcześniejsze zatrudnienie w Zakładach (...) od 24 lipca 1978 roku do 31 sierpnia 1978 roku został objęty świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, albowiem wówczas wnioskodawczyni pracowała na stanowisku konfeksjoner wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, które zostało zakwalifikowane przez pracodawcę do wykazu A, działu IV, pozycja 21, punkt 26 wykazu stanowiącego załącznik numer 4 do wyżej wymienionego zarządzenia. W obu tych świadectwach zakład pracy odwołał się także do wykazu A, działu IV, pozycji 21, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku, przyporządkowując te prace do produkcji i przetwórstwa wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów, środków pomocniczych do tych wyrobów i produkcji sadzy. B. K. do wniosku załączyła również świadectwo pracy w warunkach szczególnych dotyczące zatrudnienia w (...) Zakład (...) w K. i ogólne świadectwo pracy z 12 listopada 1998 roku, potwierdzające jej zatrudnienie u tego pracodawcy od 24 listopada 1981 roku do 10 listopada 1998 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku nastawnicy. W tym ostatnim dokumencie w punkcie 8 odnotowano, że wnioskodawczyni wykonywała pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze od 24 listopada 1981 do 11 lipca 1992 i od 1 lipca 1995 do 10 listopada 1998 roku, jako nastawnicy. Była w nim również informacje o okresach zasiłków chorobowych i zasiłków macierzyńskich. Przy czym zasiłek macierzyński, urlop macierzyński przypadał od 11 lutego 1992 roku do

15 czerwca 1992 roku. W świadectwie tym potwierdzono także fakt korzystania przez B. K. z urlopu wychowawczego od 12 lipca 1992 roku do 30 czerwca 1995 roku. Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. dokonał ustaleń, które stały się podstawą wydania zaskarżonej decyzji, w szczególności staż ogólny - składkowy i nieskładkowy- został przyjęty na ponad 20 lat. Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił zatrudnienie w Firmie (...), a także zatrudnienie w (...) w Sekcji (...) T.. Łącznie staż ten, organ rentowy ustalił - po wyłączeniu okres zasiłku macierzyńskiego, który wynosił 4 miesiące i 4 dni - na 14 lat, 8 miesięcy i 17 dni.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że spór sprowadza się w zasadzie do ustalenia, czy do okresu uznanego przez organ rentowy można doliczyć dalszy okres, w szczególności okres zasiłku macierzyńskiego w wymiarze 4 miesięcy

i 4 dni. Odnosząc się do tej okoliczności Sąd Okręgowy podzielił stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 7 października 2014 roku (I UK 51/14 publikowanego na stronach programu Lex pod numerem 1621325), w którym Sąd ten przyjął, że kobieta zatrudniona na stanowisku pracy zaliczanym do prac w szczególnych warunkach musi być przeniesiona do innej pracy na podstawie 179 k.p. jeżeli jest w ciąży i że jeżeli po skorzystaniu z uprawnień związanych z urodzeniem z dziecka wraca do pracy na stanowisko zaliczane do prac w warunkach szczególnych powinna mieć zaliczone do okresu zatrudnienia w tych warunkach okres pobierania zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego związanych z ciążą i macierzyństwem. Za Sądem Najwyższym Sąd Okręgowy uznał, że okresy te powinny być zatem uwzględnione do bezspornego okresu zatrudnienia wnioskodawczynie w warunkach szczególnych, zwłaszcza,

że w niniejszej sprawie chodzi o okresy przed 14 listopada 1991 roku, wobec czego

w sprawie nie ma zastosowania wyłączenie wprowadzone przez dodanie do artykułu

32 ustawy emerytalno-rentowej warunku nakazującego nie uwzględnianie okresów składkowych i nieskładkowych przebytych po 14 listopada 1991 roku. Przepis ten został, bowiem dodany do ustawy 20 kwietnia 2004 roku i nie może odbierać osobom, które na dzień 1 stycznia 1999 roku spełniły warunki stażowe, uprawnień do przejścia na emeryturę z uwzględnieniem wszystkich okresów, które były do tej daty uznawane za zatrudnienie w warunkach szczególnych. Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy stwierdził, że doliczenie okresu urlopu macierzyńskiego przypadającego od 11 lutego 1992 roku do 15 czerwca 1992 roku pozwala na ustalenie, że B. K. wykazała co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ostatecznie zatem Sąd ten przyjął, że spełnia ona wszystkie warunki przyznania emerytury na podstawie artykułu 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dlatego też zmienił zaskarżoną decyzję w trybie artykułu 477¹⁴ § 2 kpc. Sąd nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji mając na uwadze artykuł 118 ust.1a ustawy emerytalnej.

Skarżąc powyższą decyzję odwołaniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych w J. zarzucił naruszenie art. 184 ust. 1 pkt.1 w zw. z art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, polegające na przyjęciu przez Sąd, iż do okresów wykonywania przez wnioskodawczynię pracy w szczególnych warunkach należy również uwzględnić okresy niewykonywania przez nią pracy, za które otrzymała po 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że zgodnie z art. 32 ust. 1a ustawy powołanej ustawy przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa. Wobec powyższego wnioskodawczynie nie spełnia warunku posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, gdyż po wyłączeniu okresów przebywania na zasiłku chorobowym i macierzyńskim wykazała ona jedynie 14 lat, 8 m-cy i 17 dni wymaganego zatrudnienia. Nadto organ rentowy zaznaczył, że osoba która przed 1 sierpnia 2004 r. ubiegała się o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, nie nabywała prawa do tej emerytury jeżeli nie wykazała co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a przy ustaleniu tego stażu nie uwzględniano okresów pobierania zasiłku chorobowego jeżeli zasiłek był pobierany po 14 listopada 1991 r.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ustalił i zważył, co następuje :

Apelacja pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w J. jest nieuzasadniona i dlatego podlega oddaleniu. Wydany bowiem przez Sąd I instancji wyrok, zawiera trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć, w szczególności te które ze względu na zapis zawarty w art. 378 kpc, Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu.

Istotą sprawy była ocena uprawnień B. K. do emerytury w obniżonym wieku, a to w związku z zatrudnieniem w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w szczególności spełnienie przez wnioskodawczynię warunku posiadania stażu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z treścią apelacji spór sprowadzał się jedynie do oceny prawnej przypadających w trakcie świadczenia przez wnioskodawczynię pracy w szczególnych warunkach okresów pobierania zasiłku chorobowego i macierzyńskiego po 14 listopada 1991 r. Odnosząc się do wskazanej kwestii stwierdzić przyjdzie, że brak jest podstaw prawnych do wyłączenia z dowodzonego okresu przedmiotowych okresów zasiłkowych, co prawidłowo stwierdził Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W tym względzie tutejszy Sąd, dzieląc w pełni utrwaloną linię judykatury Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje, iż wykazanie przez ubezpieczonego do 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy obowiązujących po 1 lipca 2004 r. (bliżej na ten temat w uzasadnieniach wyroków Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2010 r. II UK 313/09 OSNP 2011/19- 20/260, 13 lipca 2011 r. I UK 12 /11 LEX nr 989126, czy z 7 października 2014 r. I UK 51/14 LEX nr 1621325). Orzecznictwo Sądu Najwyższego poszło w kierunku zrównania sytuacji pracowników, którzy nie wykonywali pracy, pobierając świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, także przed zmianą wprowadzoną ustawą z 20 kwietnia 2004r. co pozwala zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach okresy niezdolności do pracy sprzed 1 lipca 2004r. jako daty wprowadzenia nowej regulacji. Skoro więc na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczony posiadał wymagany do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze co najmniej 25 lat (20 lat dla kobiet) oraz wymagany co najmniej piętnastoletni okres pracy w szczególnych warunkach, a nie spełniał jedynie warunku wieku, to okres jego pracy w warunkach szczególnych – zdaniem Sądu orzekającego – powinien być wyliczony w rozumieniu prawnym obowiązującym przed 1 lipca 2004 r. (sprzed nowelizacji art. 32 powołanej ustawy). Przeciwnie stanowisko ingeruje w ochronę praw w trakcie nabywania (ekspektatywę prawa do emerytury ustanowionej w powołanym art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Ochrona praw w trakcie ich nabywania jest akceptowana i udzielana zarówno przez judykaturę krajową (patrz np. wyroki Sądu Najwyższego z 13 lipca 2011 r. - I UK 12/11 , z 18 maja 2012 r. – III UK 99/11 czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 5 marca 2015 r. – III AUa 894/14) jak i orzecznictwo międzynarodowe (por. chociażby wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 3 października 2002 r. – A. P. sprawa C – 347/00). Nadmienić należy, że odmienna interpretacja organu rentowego przyjmowana w odniesieniu do okresów zasiłku chorobowego pobieranego po 14 listopada 1991 r. w stosunku do osób dochodzących przed 1 sierpnia 2004 r. prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych nie jest dla sądów powszechnych w żaden sposób wiążąca. Sąd podniesione w treści apelacji w tym zakresie argumenty uznać należało za chybione.

Akceptując zatem w pełni zarówno ustalenia faktyczne jak i ocenę prawną sprawy przyjętą przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, należało w postępowaniu odwoławczym potwierdzić przyjęte przez ten Sąd ustalenie o legitymowaniu się przez B. K. wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, co w konsekwencji prowadzić też musi do

potwierdzenia uprawnień wnioskodawczyni do dochodzonego przez nią świadczenia emerytalnego, o jakim mowa w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze orzeczono na podstawie art. 385 kpc.